

## 2-ое РАНІШНЯЕ ПАСЯДЖЭНЬНЕ

(6 лютага).

Старшыня—т. Васілевіч.

Старшыня. Другое пасяджэньне 12-га зьезду КП(б)Б адчыняецца. Пераходзім да першага пункту павесткі дня. Слова для справаздачы ЦК КП(б)Б мае сакратар ЦК тав. Гамарнік. (*Доўгія воплескі*).

Тав. Гамарнік. Таварышы, XII зьезду партыі канечна трэба падагульніць вынікі праробленае ад XI зьезду ЦК і ўсёй партыяй работы па рэалізацыі пастановаў XV зьезду ЎсеКП(б) і XI зьезду КП(б)Б і вызначыць далейшыя асноўныя заданні. Прычым, падагульняючы вынікі работы за мінулы перыяд, канечна трэба адважнай рашучай самакрытыкай выкрыць усе недахопы, памылкі і пказаць адначасна поспехі, узоры новай камуністычнай работы.

Ацэнку работы за мінулы перыяд мы павінны даць у сьвятле якасьці і ступені вырашэньня нашых наступных асноўных задач, вызначаных дырэктывамі XV зьезду ЎсеКП(б), XI КП(б)Б і наступнымі пастановамі партыі:

1. Праводзіць шпаркім, напружным тэмпам індустрыялізацыю краіны.
2. Прыняць усе меры да рашучага ўзмацненьня тэмпу ўздыму сельскае гаспадаркі, соцыялістычнае рэканструкцыі яе, маючы на ўвазе ў якасьці галоўнага вырашальнага шляху, шлях калектывізацыі, саўгаснага будаўніцтва і вытворчага коопэраваньня, а таксама ўсямернае стымуляваньне росту індывідуальнае бядняцка-серадняцкае гаспадаркі.
3. Весці рашучае наступленьне на прыватна-ўласніцкія элемэнты гораду і вёскі.
4. Падываць матэрыяльны ўзровень жыцьця рабочае клясы і працоўнага сялянства.
5. Магутным тэмпам разгортваць культурную рэвалюцыю.
6. Выразна праводзіць ленінскую нацыянальную політыку, змагаючыся проці ўсякага шовінізму, проці розных ухілаў.
7. Берагчы, як вока, адзінства партыі, ленінскую лінію яе, бязьлітасна змагаючыся на два фронты з ухіламі ад яе і прымірэнствам.
8. Самакрытыку зрабіць сыстэмай усяе работы.

Дазвольце мне перайсьці да ацэнкі вынікаў у асьвятленьні рэалізацыі партыяй вышэйпералічаных асноўных задач і вызначыць асноўныя галіны нашае далейшае работы.

### Разьвіцьцё народнае гаспадаркі Беларусі.

Я пачну з аналізу разьвіцьця народнае гаспадаркі Беларусі за мінулы перыяд. Асноўныя паказьнікі для характарыстыкі разьвіцьця гаспадаркі ў цэлым наступныя:

|                                                                 | У % да папярэдняга году |                      |
|-----------------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------|
|                                                                 | да                      | да                   |
|                                                                 | 26—27 г.<br>25—26 г.    | 27—28 г.<br>26—27 г. |
| а) Засеўная плошча. . . . .                                     | 103,8                   | 102,6                |
| б) Агульная продукция земляробства па цэнах 26—27 г.) . . . . . | 97,6                    | 106,6                |
| в) Агульная продукция прамысловасьці . . . . .                  | 113,7                   | 120,9                |
| г) Чыгуначны грузаварот . . . . .                               | 110,6                   | 107,9                |
| д) Агульныя разьмеры гандлёвага звароту . . . . .               | 104,3                   | 119,3                |
| е) Экспорт . . . . .                                            | 151,3                   | 157,9                |
| ж) Бюджэт мясцовы і дзяржаўны. . . . .                          | 116                     | 127                  |

Гэтыя лічбы гавораць аб значным росьце ўсяе народнае гаспадаркі ў цэлым у 27—28 г., а большым тэмпе росту прамысловасьці і аб росьце сельскае гаспадаркі, але тэмпам невыстарчальным.

### Прамысловасьць.

Мы маем няўхільны рост адноснае вагі прамысловасьці ў народнай гаспадарцы БССР і гаварыць аб гэтым буйнае прамысловасьці. Вось асноўныя паказьнікі гэтага:

|                                                                            | У %      |          |          |
|----------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|
|                                                                            | 25—26 г. | 26—27 г. | 27—28 г. |
| 1) Агульная продукция ўсяе прамысловасьці да ўсяе народнае гаспадаркі      | 19,4     | 21,1     | 23,3     |
| 2) Па буйнай прамысловасьці . . . . .                                      | 11,8     | 13,1     | 16,9     |
| 3) Таварная маса ўсяе прамыслов. да ўсяе народнае масы народнае гаспадаркі | 65,9     | 69,1     | 71,9     |

Таксама я звяртаю вашу ўвагу на вялізны рост асноўных фондаў прамысловасьці. Вось лічбы ў проц. да папярэдняга году:

|                             | 25—26 г. | 26—27 г. | 27—28 г. |
|-----------------------------|----------|----------|----------|
| Па прамысловасьці . . . . . | 7,6      | 14,1     | 30,3     |
| Асобна па буйнай . . . . .  | 12,5     | 21,2     | 39,2     |

Такім чынам, лінія партыі на ўсямернае павышэньне адноснае вагі прамысловасьці ў народнай гаспадарцы Беларусі праводзілася выразна і дала значныя посьпехі. Мінулы год даў зьніжэньне сабекошту продукцыі на 5 проц. проці 3,8 проц. у 26-27 г.

У адносінах зарплаты і прадукцыйнасьці працы мы маем за мінулы год наступныя суадносіны:

|                                   | 27—28 г.<br>у % да<br>26—27 г. | 26—27 г.<br>у % да<br>25—26 г. |
|-----------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|
|                                   |                                |                                |
| Дзенная выпрацоўка 1 раб. . . . . | 116,3                          | 106,6                          |
| Дзенная номін. зарплата . . . . . | 115                            | 113,4                          |

г. зн. значнае палепшаньне ў бок росту прадукцыйнасьці працы ў параўнаньні з 26-27 г. Але, зразумела, гэтыя якасныя паказьнікі яўна невыстарчальныя. Мы маем на нашых фабрыках і заводах яшчэ вельмі шмат недахопаў, а іншы раз і агіднасьцяй, фактаў злачынных адносін да пролетарскае справы з боку некаторых асоб і адсталых груп рабочых—адсутнасьць працоўнае дысцыпліны, дрэнныя адносіны да вытворчасьці, п'янства, прагулы, хуліганства ды інш. Мы маем шмат фактаў бюракратычных, чыноўніцкіх адносін да вытворчасьці і да рабочых з боку адміністрацыі і часамі з боку заўкому ды ком'ячэйкі. У 1928 годзе прагулы склалі каля 10 проц. усяго рабочага часу, што становіць сабой толькі па прамысловасьці ВСНГ Беларусі штодзённы невыхад на работу 2.700 чалавек.

### Вывады і задачы ў галіне прамысловасьці.

Магутным тэмпам мы пасоўваем наперад прамысловасьць Беларусі, павялічылі яе адносную вагу ў народнай гаспадарцы ў цэлым, дамагліся некаторых посьпехаў у якасьці работы, павялічваем капітальныя ўклады, але яшчэ вялізны лік недахопаў у нашым капітальным будаўніцтве, у плянаваньні, вельмі нізкія яшчэ якасныя паказьнікі. Наша задача на Беларусі—усімі мерамі, усімі сіламі разьвіваць прамысловасьць, усямерна павышаючы ўсё далей яе адносную вагу, павялічваючы ролю буйнае прамысловасьці і адначасна падтрымліваючы разьвіцьцё саматужна-прамысловай коопэрацыі. Паводле кантрольнага лібаў на 28-29 год вызначаецца:

- а) рост прадукцыі прамысловасьці на 17,7 проц., па рэспубліканскай мяркуецца на 36,7 проц.
- б) рост выпрацоўкі на аднаго рабочага вызначаецца на 17,7 проц. і рост зарплаты па прамысловасьці ВСНГ на 8 проц.
- в) зьніжэньне сьрэдняму на 70 проц.
- г) адносная вага прамысловасьці вызначаецца на 31,4 проц. проці 25,7 проц. мінулага году;

д) капітальнае будаўніцтва па ўсёй дзяржаўнай цэнзавай прамысловасьці вызначаецца ў 36,7 млн. р. проці 20 мільёнаў мінулага году;

і) па пяцігоддзі, як вы ўжо ведаеце з тэзісаў, мяркуецца: а) рост прадукцыі дзяржаўнае цэнзавае прамысловасьці на 319 проц.; б) рост рабочых на 50 тыс. чалавек; в) рост прадукцыйнасьці працы на 100 проц. па ўсёй прамысловасьці ВСНГ і ня менш, чымся на 50 проц. рост зарплаты; г) перавод усіх прадпрыемстваў цэнзавай прамысловасьці на 7-гадзінны рабочы дзень; д) уклад 260 млн. руб. у дзяржаўную цэнзавую прамысловасьць.

Найбольш буйныя і цяжкія задачы. Што трэба ў асноўным, каб вырашыць гэтыя задачы, за якія зьвяны трэба ўхапіцца? За зьвяны прадукцыйнасьці працы. Уладзімер Ільліч у 1919 г. пісаў: «Прадукцыйнасьць працы—гэта, у выніку, самае важнае, самае галоўнае для перамогі новага грамадзкага ладу. Капіталізм утварыў прадукцыйнасьць працы нячуваную за прыгонам. Капіталізм можа быць канчаткова пераможаны і будзе канчаткова пераможаны тым, што соцыялізм стварае новую, куды больш высокую прадукцыйнасьць працы. Трэба ўсе сілы кінуць на рацыяналізацыю вытворчасьці на барацьбу за якасьць работы, на барацьбу проці нядбальства, п'янства, прагулаў на прадпрыемствах, на барацьбу за ўсё тое, што дае высокую прадукцыйнасьць працы для поўнае перамогі над капіталізмам».

### Сельская гаспадарка.

Засеўная плошча за год вырасла на 2,6 проц., прычым пад збожжавымі—на 0,5 проц., пад ільном—на 14,5 проц. і пад бульбаю—на 6,7 проц. Пры гэтым трэба адзначыць, што паказьнік росту засеўных плошчаў за мінулыя некалькі год вышэй за даваенны.

Наогул у параўнаньні з 1913 г. мы маем рост засеўнае плошчы на 30 проц., рост рабочих коняй—на 20 проц. і буйнае рагатае жывёлы—на 6 проц.

У адносінах ураджайнасьці канечна трэба адзначыць вельмі нізкую яшчэ ўраджайнасьць, якая адстае па шэрагу асноўных культур ад даваеннага ўзроўню, асабліва па ільну-валакну ды ільняному сямю, абмінулі-ж даваенны ўзровень мы значна толькі па бульбе. Сярэдняя за 1924-27 г. у проц. да сярэдняга ўраджаю за 1909-1913 г. становіць сабой:

|                            |       |
|----------------------------|-------|
| Па жыту азімаму . . . . .  | 92,2  |
| „ ячменю. . . . .          | 99,2  |
| „ аўсу . . . . .           | 92,5  |
| „ бульбе. . . . .          | 123,9 |
| „ ільну-валакну . . . . .  | 73,2  |
| „ ільняному сямю . . . . . | 76,7  |

Таварнасьць сельскае гаспадаркі вельмі нізкая і характарызуецца наступнымі паказьнікамі па асобных галінах сельскае гаспадаркі для 1927-28 г.

|                              |      |                                               |
|------------------------------|------|-----------------------------------------------|
| Расьлінаводзтва . . . . .    | 3,9  | але таварная маса земляробства ў 1927—28 г.   |
| У тым ліку збожа . . . . .   | 2,2  | вырасла (без унутры сялянскага звароту) проці |
| Тэхнічныя культуры . . . . . | 24,6 | 26—27 г. у цэнах 26—27 г. на 4,9 проц. і ў    |
| Жывёлагадоўля. . . . .       | 15,7 | цэнах адпаведнага году на 11,8 проц.          |

Гэтая нізкая таварнасьць адбідася на зьніжэньні прамысловасьці прадукцыі, пераапрацоўваючай сельска-гаспадарчую сыравіну, маслабойнай—на 12,2 проц. ды ільняпрадзільнай на 2,3 проц.

Нізкая таварнасьць у першую парю пшумасціцы найўнасьцю вельмі распыленай сялянскай гаспадаркі Беларусі. Засеўная плошча ў 1927 г. вырасла ў параўнаньні з 1916 г. на 25,8 проц., колькасьць жывёлы—на 37,5 проц., а лік сялянскіх гаспадарак вырас за гэты тэрмін на 45,8 проц.

Колгаснае будаўніцтва за апошні год значна ўзмацнілася. Лік колгасаў з 440 дасягнуў 995, г. зн. рост на 126 проц., лік сем'яў вырас на 78 проц. і плошча пад колгасамі вырасла на 58 проц. Але і цяпер у процантных адносінах да ўсіх сялянскіх гаспадарак колгасы займаюць толькі 1 проц. Прычым належыць адзначыць тое, што нанава арганізаваныя колгасы малыя, у сярэднім плошча іх—65 гектараў. Адгэтуль таксама яшчэ нявысокая ўраджайнасьць і тое, што яны не адыгрываюць яшчэ значнае агрыкультурнае ролі.

Саўгасы трохі ўмацаваліся. Асноўныя капіталы іх выраслі на 7,2 проц., цягавай сілай яны укомплектаваны на 100 проц., з мэханізацыяй яе на 12 проц. Агульная прадукцыя іх будзе 10 млн. руб. Вырасла трохі іх агрыкультурнае значэньне, але ў цэлым роля іх па ўсіх галінах сельскае гаспадаркі нязначная.

З галіны напых мерапрыемстваў у сельскай гаспадарцы трэба тут кратак адзначыць: а) уклад у індустрыялізацыю сельскае гаспадаркі ў 1927-28 г.—1.600 тыс. руб. проці 560 тыс. руб. у 26-27 г.; б) зямляўпарадкаваньне на плошчы 630 тыс. гектараў; в) асыгнаваньне на мэліорацыю ў сярэднім у апошнія гады за кошт дзяржбюджэту 750 тыс. руб. штогод; г) перасяленьне 25 тыс. душ за межы Беларусі; д) у веснавую засеўную кампанію павялічана дастаўка насеньня на 88 проц.; е) законтрактавана больш 41 тыс. гектараў; ж) шматпольны зварот ахапляе 12 проц. усяе пашы і 10,8 проц. усіх гаспадарак, прычым плошчы ворыва з шматпольлем дае ў гэтым годзе павялічэньне на 102,9 проц.; з) плян вытворчага крэдыту выкананы ў суме каля 18 млн. руб.; і) адносная вага загатовак аграмаджанага сэктару да ўсяе масы сельска-гаспадарчых прадуктаў склала ў 1927-28 г.—28,7 проц. проці 24,8 проц. у 1926-27 г.

Зводныя агулы і задачы па сельскай гаспадарцы наступныя: у наяўнасьці рост і рэканструкцыя сельскай гаспадаркі, рост аграмаджанага сэктару, і розныя гурткі аб «застой» ці аб «дэградацыі» сельскае гаспадаркі зьяўляюцца ні чым іншым, як політычным ныцьдём ці контрэвалюцыйнай плёткай. Але як тэмп росту сельскае гаспадаркі, яго прадукцыі, таварнасьці, так і рост аграмаджанага сэктару відавочна невыстарчалны. Тэмп росту прамысловасьці БССР, якая грунтуецца ў значнай ступені на сельска-гаспадарчай сыравіне і мае на ўвазе шырокі сялянскі рынак, патрабуе з усёй сілай форсыраванага тэмпу ўздыму сельскае гаспадаркі. Мы павінны ўжыць усе захады, каб дамагчыся ў самым бліжэйшым будучым рашучага ўздыму сельскае гаспадаркі, яе соцыялістычнае рэканструкцыі. І асноўны вырашальны шлях, асабліва ва ўмовах Беларусі з дробнымі распыленымі сялянскімі гаспадаркамі, гэта шлях калектывізацыі, буйных калектываў, пры адначасным усямерным стымуляваньні росту індывідуальнае бядняцка-сэрадняцкае сялянскае гаспадаркі. Патрэбна таксама ўмацаваць існуючыя саўгасы і пашырыць саўгаснае будаўніцтва. Барацьба за 7-проц. павышэньне ўраджайнасьці сёлета—наша баявая задача. Уся наша работа на вёсцы павінна праводзіцца выразна пад лёзунгам партыі—апоры на беднату, трывалага саюзу з сэрадняком і барацьбы з кулаком. Усе апараты павінны выразна ажыццяўляць гэтыя лёзунгі, пад асобным наглядам павінны знаходзіцца зямельныя і фінансавыя органы ды коопэрацыйныя арганізацыі.

Гэта лінія партыі цалкам адпавядае ў праектаваных кантрольных лічбах народнае гаспадаркі на 1928-29 г. і ў адзінадушных лімітах паданае на ваша зацьверджаньне на годзе разьвіцьця народнае гаспадаркі. Я падам толькі некалькі паказнікаў. Па ўраджайнасьці вызначаецца ў бягучым годзе рост на 7 проц. зямляпарадкаваньне вызначана на плошчы 700 тыс. гектараў, новыя колгасы рэагуюць на плошчы ня менш 50 т. гект., у індустрыялізацыі сельскае гаспадаркі прызначана ўкласьці больш 6 млн. руб., дастаўкі сельска-гаспадарчых машын праектавана ў 6 млн. руб. з завозам 135 трактараў, значнае павялічэньне агропэрсаналу, пабудова 10 агропунктаў, больш чым удвая проці мінулага году павялічыць дастаўку мінеральных угнаеньняў, правесьці кантрактацыю на плошчы 72 тыс. гектараў. А па пяцігодцы, як вы ўжо ведаеце з тэзісаў, вызначаецца: а) рост ураджайнасьці на 45 проц.; б) рост засеўнае плошчы на 15 проц.; в) скончыць зямляўпарадкаваньне; г) ня ўжываць больш сахі, а замяніць яе ня менш як 2 тысячамі трактараў; д) павялічыць рост прадукцыі на 60 проц. і рост таварнасьці на 300 проц.; е) колгасамі і саўгасамі ахапіць ня менш чым 12 проц. усяе засеўнае плошчы.

Гэты плян сапраўднага ўздыму і соцыялістычнае рэканструкцыі сельскае гаспадаркі, але плян, патрабуючы вялізнае ўвагі ды сіл усяе партыі, рабочае клясы і працоўнага сялянства.

### Рост соцыяльнага сэктару.

Мінулы год быў годам рашучага наступленьня на прыватна-капіталістычныя элемэнты, годам значнага росту соцыялістычнага сэктару. Вось яшчэ некалькі асноўных лічбаў:

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў  
бібліятэцы